

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

GA Heart Book

GBOMO TSUI

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 0 - 908412 - 55 - X

E-MAIL: info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

GBOMO TSUI

Nyongmo Sɔlemɔtsu Aloo Abonsan Nitsumɔhe.
1 Yoh. 3:4-10.

Jee wolo hee nɛ. Anɔma ye France Ablotsiri nɛɛ fe afii ohai enyo nɛ. Ehã la kpe ye mei atsuii amlɛ ni etsɔ jɔɔmɔ kple ehã susumai akpei abɔ. Efee mumɔn ashwishwɛ ni hã hii ke yei na amɛmumɔn shihile bɔni eyɔ taake Nyongmo naa amɛ lɛ. Mei pii yoo ametsuii ni esha eyimɔ amlɛ lɛ, ni je no nɔ lɛ amɛshwa amɛhe ni amɛna tsui hee ke mumɔ hee hu ye amɛmli.

Keji ookane wolo nɛɛ lɛ, hã ohie aba nɔ ake eji tsuian kwɛmɔ ahwishwɛ ni obaatsɔ nɔ ona bodientse ohe bɔni oyɔɔ. Keji kristofonyo ji bo jio, wɔnjalo oji jio, oje asafo mli otee sɛɛ jio, obaana omfoniri taake bɔni oyɔɔ ni Nyongmo naa bo lɛ. Nyongmo kwɛɛ hiean. Ekwɛɛ gbomɔ kponɔgbɛ aloo ehewolo su; aloo mɔhie. Tsui mli ekwɛɔ.

Abonsam ji amale ke lakpatoo fɛɛ tɛɛ, duɔn maɔtɛ ke je lɛ nyongmo. Etsakeɔ ehe efɛ la bɔfo, shi ejɛe la bɔfo dɔnɔn tamɔ bɔni mei pii sumɔɔ ake amekɛɛ eji, ni amɛmli fuɔ keji ajie lɛ mfoniri atsɔɔ bɔni eyɔɔ anɔkwale mli lɛ. Tamɔ bɔni eyɔɔ ye blema bei lɛ amlɛ lɛ, nakai nɔnɔn eyɔɔ wɔyino nɛɛ ake, amale odasefoi pii ye, shishiulɔi, ni tsakeɔ amɛhe fɛɔ Kristo bɔfoi. Enɛ bɛ naakpɛɛ tete; ejaake Abonsam dientse tsakeɔ ehe etsɔɔ la bɔfo. 2 Kor. 11:13,14. Satan miishwila mei ahinɔmɛi ni eewo amɛjwɛnɔmɔi amlɛ duɔn bɔni amɛnãã Nyongmo suɔmɔ lɛ, amɛnãã Nyongmo suban anumnyam lɛ, asan amɛnãã amɛyiwala herelɔ Yesu Kristo lɛ. 2 Kor. 4:4. Mei ni je nɛɛn nyongmo eshwila amɛhinɔmɛi hewɔ lɛ amɛnãã ake hieɔpatamɔ gbɛ amɛnyie, ni amɛmiiple naanɔ abonsami-iaje ni tsoɔ ke la lɛ mlɛbotemɔ. Amɛgboi ye Nyongmo gbefan ni je nɛɛn nyongmo lɛ mumɔ ji nɔni yeɔ amɛnɔ. Efes. 2:2.

Enɛ hewɔ Nyongmo bi lɛ jie ehe kpo, koni efite abonsam

nitsumoi le. 1 Yoh. 3:8. Nyebaa nyche shi nyehaa Nyoromo; Nyetea shi nyewoa abonsam, ni eéjo nyenaa foi. Nyetsia nyeberekea Nyoromo, ni eétsi eebereke nye. Yak. 4:7,8.

Beni okaneo wolo nne, ni okweo emli mfonirii le, obaanye okwe bodientse otsui mli hu. Nmee gbe ni atao otsui le mli, koni ona boni emli yoo. Keji oyo aké otsui mli ehii ni eyi ké esha le, kaaje he nwane ni otsimo no; kplémo ni ojaje ohe eshai le otsóo. Keji wáke aké esha ko bé wóhe le, wódiéntse wóhe wáñfiúo, ni anókwale le bé wómli.

Keji wójaje wóhe eshai le, anókwafó ké jaló ji le, koni eke wóhe eshai le afa wó, ni etsumo wóhe kéje nii ni ejaa gbe fiaa mli. Keji wáke aké wáfeko esha le, bele wómiitsó le amalelo, ni ewiemo le bé wómli. 1 Yoh. 1:8-10. Nyebaa nyche shi ye Nyoromo nine ni wa le shishi, koni eke nyche eshai le afa nye, ni eke Yesu Kristo la le atsumo nyche.

Nyoromo aloo Satan yeo ono. Esha nyoro ji bo, aloo Nyoromo tsulo ji o. Keji esha yeo ono lumo le, kaaje he nwane. Fo otse Nyoromo mori koni ehá oye ohe ketsó Yesu Kristo la le hewo, ejaake eba je neeri koni ebahere eshafeeloi; egle shwilafoi ahigmei, ebajie wo kéje dur mli ké dur le kéje wómli. Eba koni eke wo aya enaakpée la le mli. Yesu ba koni ehá woye kéje esha ké Satan hewale shishi. Eno wótóo wónaa heremo kéjeo wóhe eshai le amli. Odamo Nyoromo hetselo krorokro le hie ni enaa ni ele oteemori ké odujian saji ni otsimo ameno le, ké oyintoi ké jwéri moi fée. Onyeri otee ohe aloo onifeemo le kéji Nyoromo hie. Móri teo toi le, aso enur nii? loo móni sho hígmei le, aso enar nii? Lala 94:9. Ejaake ehigmei jwere gbomo gbei ano, ni enaa enajifamoi fée. Dur bé, ni asar gbelehoori ko bé, heni mei ni tsuo nishaiarii le aátee améhe ye, Hiob 34:21,22. Ejaake Nuntsó le hígmeii kpaa shikpóri muu le fée no, ni ejieo ehewale kpo eháa mei ni ametsui ehi kéwula shi ye egbefar le. 2 Kron. 16:9; Yoh. 2:24.

Ajó móni aró enótomo afa le, ni atsimó ehe esha no le! Ajó gbomo ni Nyoromo ebúu nósha ko eháa le, ni apasa

be emumo mli le. Lala 32:1-5. Kanemo Lala 51 hu. Yesu tsemo gbee le miibo lolo ake: Nyebaa miḡoo, nye mei fee ni eto nye, ni nyejatsui fe nye le, ni mahā nye hejoomo. Mat. 11:28-30.

KLEŊKLEŊ MFONIRI

Neke mfoniri nee tsōo wanjalō eshafeelo ko tsui. Nuu loo yoo ni jeŋ eŋo le nom ni etsakeko. Gbomo ni je leŋ mumo ke je neeŋ akonoi ke heloo-seedii eye eno. Neke gbomo tsui le dzi ashwishwe tuungtu, ni tsōo boni epueo ye Nyongmo hie ni enaa le. Ehigmei ni tsuo heŋŋ le tsōo edāatoo. Kanemo Abei 23:29-32. “Namo naa no? Namo naa higmei ni etsu heŋŋ? Mei ni tseo ye wein he le, mei ni yaa yasaa amēnaa wein ni afutu mli le. Kaakwe wein boni etsu heŋŋ le, boni ehie yoo feo ye kpulu le mli le, boni eyaa kpoo le. Ke fee see le, ekōo mo tamō onufu, ni efeo mo tamō blikā. Ohigmei aakwe yei krokomei, ni otsui aāwie nibii gbohii.”

Ye yitso le shishi le, obaana gbomo tsui ni kooloi srōtoi ni tsōo eshai ke nifoojianii srōtoi ni yoo gbomo mli le eyi le obo. Tsui le ji wōnishaiianii le atoohe. Nyongmo kee: Tsui yoo nee, eyi to ke kutumpoo fe nii fee, ni esane ehii kwraa; namo aale?” Yer. 17:9. Yesu dientse hu kee ake: “Shī mligbe ni ji gbomei atsuii amlī le, jei jweŋmōi foji le jeo, gblafitemo, ajwamaŋbōo, awuyeli, juu, hiejoomo, jeŋ sha-baa, shishiumo, nyenyentswibōo, higmeisha, musubōo, hewoo, kwashiaisaneyeli. Nii foji nee fee le, mligbe jei ni amebuleo gbomo.” Mar. 7:21-23.

1. PEEKOK: Blōfo Krakunu

Kleŋkleŋ kooloo ji blōfo krakunu nee. Eji loflo fefeo dientse, ke etseji ni hie sui fefeji le tsōo esha ni ji hewoo. Lusifer Kerubim la bōfo ni afo le mu, ni kule ehieo kane ekedamoo Nyongmo hie, ni je ehewoo ke hetsoomo no egbee shi etsō Nyongmo henyelo, mōfoŋ le. Yes. 14:9-17. Mōfoŋ le etsō duŋ bōfo.

Henowomo ke hewoo jieo ehe kpo ye gbei srōtoi ano.

1. KLEηKLEη MFONIRI

Meikomei woɔ amehɛ ye ameninamɔi ahewɔ, amekooloi, toi ke tsinai ni ameyɔɔ, tsui ke shikpɔji, amɛ hewulamo nibii ni jra wa, amɛgbomɔtsei ke hieaŋ fɛfɛji ni amɛketsɔɔ ni efɛe amɛ hiegbɛ. Meikomei pupuɔ amehɛ ye amɛjɛɛhe ke yelihei ahewɔ, amenikasemo ni etee nɔ, amɛkpɔiaŋ sale ke amɛjeŋ yaka anumnyam ni amena ke amɛhewolo sui, ke nibii srɔtoi krokomei ni ameyɔɔ lɛ ahewɔ. Meikomei hu yeɔ amehɛ ke amehie asamai, amɛfɔɔ amehie gbɛi, tsebele Naa-Nyɔŋmɔ bɔ amɛ jogbaŋŋ. Nyɔŋmɔ kuɔ hewolɔi anaa, shi heshibalɔi edroɔ. 1 Pet. 5:5. Nyɔŋmɔ mihi hewoo ke hetsɔɔmɔ. Abei 8:13. Hewoo nyieɔ hiekpataɔ hie, ni hetsɔɔmɔ mumɔ nyieɔ shigbeemo hie. Abei 16:18.

2. GBEE

Gbee damɔɔ shi kehãa heloo sɛɛdii, gblafitemɔ, ajwamaŋbɔɔ ke mujinitsumɔ. Hefɛɛhe ni gbei tsɔɔ lɛ ebuleɔ ehe. Gbomei pii ye nakai. Hefɛɛhe ni amɛatee lɛ amɛdiɔ hii ke yei aterŋ shwemɔ fɔŋ sɛɛ. Gblafitemɔ ke ajwamaŋbɔɔ efa pii ye sɛɛkpee gbii fɔji nɛɛ amlɔ. Oblahii ke oblayei nyɛɛ amɛhenaa ametsi, ni yeigbayeri ke wumei hu ke okulafɔi tete miibo ajwamaŋ. Hii ni ke hii woɔ anishaiarii lɛ etsene gbomei akpei abɔ, ehã Yesu gbale wiemo lɛ eba mli akɛ, naagbee gbii lɛ aatamɔ Sodom ke Gomora. Zulubii ke Basutobii tseɔ ajwamaŋ bɔlɔ ke gblafitelɔ akɛ “GBEE”.

“Nɛke gbomɔ nine sherŋ Nyɔŋmɔ maŋtseyeli lɛ nɔ, ejaake maŋ lɛ sɛɛ lɛ, gbee ke sulɔi, ke ajwamaŋbɔlɔi, ke awuyelɔi ke amagajalɔi ke mɔfɛɛmɔ ni sumɔɔ amale ni emaleɔ lɛ yɔɔ”. Kpɔjie 22:15. “Hewɔ lɛ joo Ajwamaŋbɔɔ naa foi. Esha fɛɛ esha ni gbomɔ feɔ lɛ, jee egbomɔtso lɛ mli eyɔɔ, shi ajwamaŋbɔɔ ji esha ni mɔfɛɛ eshiɔ lɛdientse egbomɔtso. Ani nyelɛe akɛ Nyɔŋmɔ solemɔtsu ji nyɛ? Keji nuu loo yoo ko bule Nyɔŋmɔ solemɔtsu ni ji nuu loo yoo lɛ gbomɔtso lɛ, Nyɔŋmɔ aakpata ehie, ejaake Nyɔŋmɔ solemɔtsu lɛ ye kroŋkroŋ, ni no solemɔtsu lɛ ji nyɛ”. 1 Kro. 3:16-18; 6:15-20.

3. KPLOTOO :

Kplotoo ji daatɔɔ ke fuufeemo akɛ esha lɛ he okadi. Kplotoo

yeo nɔfɛɛnɔ; ekpàa nii amlɪ ni eyeo. Nɔfɛɛnɔ ni bajeo egbe nɔ le, bele eyelinii ni. Nakai nɔnɔ pɛ gbomei adesai komei asane yoo. Ameyeo nɔfɛɛnɔ; kooloi gbohii ni hela gbe ame jio, nii ni ashoto ame jio, ameyeo fɛɛ. Ameyeo obishi ke kwakwei ke la hu; nibii ni Nyɔŋmɔ wo kita ake akaye. Bɔfoi Asaji 15:20; Yes. 66:3-7. Asan amɛbuleo amɛgbomotsei ni ji Nyɔŋmɔ solemotsu le, ko ble ke tawa shelemo ke taa, asrafuu ke nakaimɛi aje nibii ni ke ebɔɔ woɔ amɛla mli ni ke ame yaa sui gbohii amlɪ le. Satan tsɔɔ blɛsheremɔ nɔ efimɔɔ amɛ kwraa, bɔni Nyɔŋmɔ hewale pɛ nyɛo efeneo nuu loo yoo ni ŋɔɔ ehe ehãa nɛke jɛnba fɔŋ ni baa mɔ shi nɛɛ kejeo enyɔɔnyeli shishi. Oblahii ni eje nɔ ke onukpai po, dãa ni wa numo ke daatoɔ fii amɛ kpu koome. Shi daatolo ko botɛŋ Nyɔŋmɔ mantseyeli le mli. Dãa (beer) jee ŋmaa. Eji dãa ni futuo mɔ jwɛŋmɔ ni hãa mɔ feo nibii ni esãa. Daatolɔi tsɔɔ nɔfɔŋfeelɔi ke awuyelɔi ni gbeo gbomɔ tete, ni kejee dãa hewo kule amefɛŋ nakai. Ejaake wein le hefeyelo ni, ni dãa ni wa le, hoofelo ni, ni mɔfɛɛmɔ ni no hãa edidãa le, elée nii, Abei 20:1. Mose mla le naa le, keji moko ye binuu kaninkajelo, atuatselo ke daatolo le, atswia le tɛi ni egbo. 5 Mos. 21:19-21. Mei ni feo dãa hencɔ fɛɛ ke dãa ni wa le yeo fo tamɔ daatolɔi ke daahɔɔlɔi le nɔnɔ. Ejaake Nyɔŋmɔ le keɛ: “Kpoo hã bo mɔni ohãa onaanyo dãa enuo, ni ofɔseɔ ohiedɔɔ owoo mli, ni okehã eto dãa le”. Hab. 2:15. “Nyekahãa alakaa nyɛ. Ajwamanbɔlɔi loo wɔŋjalɔi loo gblanɔkɔlɔi loo mei ni ke amɛdientɛ ameheloo feo yakayakanii, loo hii ni ke hii feo yakayakanii, loo julɔi loo hiejoolɔi, loo dãatolɔi loo meiajelɔi loo amimyelɔi anine shɛŋ Nyɔŋmɔ mantseyeli le nɔ kwraa”. 1 Kor. 6:9,10.

“Shi heloo le nitsumɔi le jeo kpo fanɔ, nomei ji gblafitemɔ, ajwamanbɔɔ, mujinitsumɔ, ayekpɛmɔ, nyenyɛntswibɔɔ, nyɛɛ, mlighlamɔi, awunɔyeli, Bei, ke nii ni tamɔ enɛɛmɛi. Mei ni feo nɛke nii nɛɛ anine shɛn Nyɔŋmɔ mantseyeli le nɔ”. Gal. 5:19-21. “Nyekatrɔa dãa, nɔ mli ni sakasakafeemɔ yoo le, shi moŋ nyeyimɔa obo ke mumo le”. Efes. 5:18. Mei ni kumai yeo amɛ le, Yesu, walanubu yitso le miikpɛe amɛ ake: “Keji kumai miye moko le, hã mɔ le aba miŋɔɔ ni ebanu walanu le yaka”. Yoh. 7:37,38. “Huui! nyɛ mei fɛɛ ni kumai yeo nyɛ

le, nyebaa nu he, ni mei ni be shika hu, nyebaa, nyebahea ni nyeyea. Nyebaa nyebahea wein ke fufu, shi jee shika aloo yinii anaa. Meeba nyekaneo shika nyehoo noni jee abooloo, ni nyeke nitsumonii heo noni etoo mo?" Yes. 55:1,2.

4. AKPOKPLONTO :

Neke kooloo shoo nee ji awen ke hejofeemo esha, shishashaomo ke ayekremo he okadi. Nwanejee ke he ni ahee anokwa sane ayee ke ayefeemo eshai le ahe okadi ji akpokplonto. Moni feo awen ke hejolo boteo kai srtoi amlil. Eyaaju mon fe ake ebaatsu nii, ni juu ke le boteo gbomogbee esha mli. Mumon hejoo ke awenfeemo haa mo anye asole, ni ekane Nyongmo Wiemo loo eya solemo. Hejoo tsio mo naa kejeo Nmali le amlitaomo hewo, ni no mli wonaa naano wala ye. Shishashaomo le bee juo ni, ni naagbee le, eke mo yaa hiekatamo mli. Keji Nyongmo wie ni oke otsui ha Nyongmo gmenee noni le, keke le abonsam baa oya, ebatsimoo otoi ekeo bo ake otsi oto bei kroko ni sa da, shi nakai gbi loo bee bako da. Otsio otoo kejeo gbi no keyaa gbi no, afi keyaa afi, aahu keyashio gbele baninaa bo trukaa, ni oyaa gbohiiaje ni oke Nyongmo be, onaa yiwalaheremo ni obe Kristo. Nohewo Nyongmo keo ake: "Nmene, keji nyenu egbee le, nyekawajea nyetsui". Hebr. 3:7,8.

Akpokplonto le aye nono-tsofatsemei keyeo amenkunyai ni nomei ano mei ke amehie foo beni ameke amehie efoo Nyongmo hiekalo kome le no. Ye no najian ni ameeblo ametse Nyongmo hiekalo le, ye amehaomoi ke helai amlil le, mei ke amehie foo waji ke amagai, tsei ke tsi, tsei ashishifai ke koji ke nakaimi aje nibii gbohii ni wajiatsemei nonhaa ame le ano. Amehie amebolo ke Jiel le mon ameyee. Nyongmo kee Israelbii le ake: "Kaangme nkunyaayelo, 'aye' ko gbe ni ehi jen". 2 Mos. 22:18. "Akana nyeteri moko ni klaa, aloo ashwaifeelo, aloo okomfo aloo nkunyaayelo, aloo kablefilo, aloo moni tseo sisa, aloo aye aloo moni bio gbohii anii.

Ejaake Yehowa miilhi mofeemo ni feo neke ni nee. 5 Mos. 18:10-12. Nyeke nekemei agbomei akaboo, nyekayataoo ayee assegbbe nyekewo nyehi muji; miji Nuntsoo nye-Nyongmo le.

3 Mos. 19:31. “Ni susuma ni yanyieo okomfoi loo klamfoi aseε le, majie mihie maka nakai mo le, ni mafo le keadze eman mafō. Nyetsua nyehε, ni nyehε atsea, nyεfea krōkrō, ejaake miji Nuntsō Yehowa ny-Nyōngmō le”. 3 Mos. 20:6,7. Yesu Kristo ji mo koome ni taaa mumō, susuma ke gbomōtso helai fiaa kwa. Le eke onishaianii fεε faa, ni etsaa ohelai le”. Lala 103:1-3. Keji nyeterη moko he miie le, etse asafō le mli onukpai (jεε tsifatsemei) ni amesole amehā le, ni hemōkeyeli solemō le aāhere helatse le yiwala, ni Nuntsō le aātee le shi. Ni keji efee eshai le, anofa le. Nyεjajea nyenōtomōi nyetsōa nyehε, ni nyesolea nyehāa nyehε, ni nyehε atā! Yak. 5:14-16.

Beni okaneō wolo bibioo nεε le, Nyōngmō ke bo miwie ni eekεε bo akε, shwa ohe. Ye akpokplonto hejō ke shōfeemo ni yō omli le, miwie ablebi eewo otoian akε: Kaaya oyai, okε ohe akahā ηmerη; ehi shi wō dā, aloo otsi ni baa le, aloo wōsεε afi ni baa le ashe dā. Yaabi owu dāa; yaatsi tā okεε otse ke oηa dā, ni obo noni eyōo kεεmō ye he toi. Ahishi ni ona wu loo ηa dā. Mεε miofō obii aketia aloo ofee kusum ohā obiyei le dā, ke nii. Ye nō najian ni oōbo Nyōngmō toi le, bele oobo abonsam lakamō gbee moη toi. Ke ofee nakai le, bele ookplin otsui keyashi ohāa ewaa keketeε tamō akpokplonto he toto ni wa tamō tε le pε.

5. KOOTSE :

Kooloo ni he yōo gbeyei, awuyelo ni nuō la nε. Kooloo fōη ni tsō, mlifu, tsui kplakpla, mlila, ke nakaimεi aje esha ni jεō gbomō tsui fōη mli le ahe okadi. Mōfεεmō ni nyεε neke tsui kplakpla ke mlifu ni naa wa nōyeli ke naakuu le ηmεō yitsōηwale nitsumōi, loomōi ke kitakamōi agbe ni ekplaa le keyaa awuyelii amli bei pii. Bei pii le neke mumō ke nifeemōnii tō mo dāa ketsōō dāa ni wa numō ke nii amli, ni neke gbomō nyεε eheno yeli ni eēle nōni efeō. Feetōi ke gbeyelōi nuō dāa ametōō akε no aāha amehie awo la, ni amena ekāa amεkεfee nōfōη ko ye oweietōō gbe. Drakoi anaa ebōō ji amewein, ke shikpāi anaa ebōō ni wa. 5 Mos. 32:33. “Oweletōō ηōō nōshafeelo tsui naa, shi Nyōngmō ji oweletōō”. Yesu kεε: “Nyesumōa nyehenyelōi” Nyōngmō wo

wɔ shi ake eke wɔhe eshai le aáfa wɔ keji wɔke mei ni tɔw wɔnɔ le ahe eshai fa amɛ le.

6. ONUFU :

Nɛke kooloo nɛɛ ni kule eji bɔɔnɔ fɛfɛo beko le laka Adam ke ɛɔa Hawa ye Eden trom le mli, ni efite amɛke Nyɔɔmɔ terɔ naanyobɔɔ ke shihile ni ɔɔɔ le. Awuɔayeli bote Satan tsui mli beni ena bɔni NaaNyɔɔmɔ suɔmɔ kple ni ekɛsumɔ klɛɔklɛɔ gbomei, nuu ke yoo le, ni ɛɔo amɛ eta enibɔɔnii fɛɛ ayitso ake amɛye fɛɛ nɔ, ni jɛe la-bofo fɔɔ Lusifa ekɛhã le. Satan jɛ awuɔayeli mli etsɔ ɔaa ekɛfite Naa-Nyɔɔmɔ ke gbomei atɛɔ gbɛe-jurɔ shihile ni yɔɔ naakpɛɛ le. Nakai yitso fɔɔ awuɔayeli ni yɔɔ otsui ke owala mli le, tsio omiishe-namɔ gbɛ, keji meikomei ashihile hi ni amɛna miishe le. Kristo he Nitsuloi tete esa ake amekwɛ ni ahi, ni amɛhie ahi amɛhe nɔ ye nɛke esha kpetɛɔkple ni ji awuɔayeli mumɔ nɛɛ he k'ɛji aleenɔ Nyɔɔmɔ aãtsɔ amɛnaanyo nitsulo ko nɔ ɛjɔɔ enitsumɔ ni ehã eshwere fe amɛ le. Awuɔayeli ke jwɛɔmɔi foji wɔɔ oyitsoɔ okɛkpɛɔ meikrokomɛi aye okɛkpãtaa amɛmiishe ke hejɔle hie. Wu ke ɛɔa terɔ awuɔayeli fiteɔ amɛshia miishe ke amɛshihile fɛɛ. "Awuɔayeli yi wa tamɔ gbele ke gbɔhiiaje". Sal. Lalai 8:6.

7. KɔKɔDENE :

Kɔkɔdene yeɔ su ni aɔɔ le ye sane nɛɛ mli ake adufudeyeli, shikasumɔ ke jɛɔ ninamɔ sɛɛdii he okadi. Enɛɛmɛi ji nibii fojii fɛɛ ashishifãa. 1 Tim. 6:10. Kɔkɔdenei komɛi ye Kongo niiaɔ ni yeɔ tsatsubii aahu amɛtɔɔ tsɔ, ni amɛflɛɔ, amɛgboiɔ. Gbomɔ adufudetɛɛ sumɔɔ ni eke enii kumaa ohiafoi ke mei ni ehia amɛ. Etsɔɔ gbɛfɛɛgbe nɔ, gbɛ kpakpa loo gbɛ fɔɔ fɛɛ nɔ, ekɛtaoɔ shika ni ebuaa jɛɔ nii anaa. Nibii ni omɛgɛ ke ɔkanale fiteɔ, ni juloi gbɛa baju le. Yesu jɛ nohewɔ ekɛɛ wɔ ake: Nyɛbɔa jwɛtrii nyehã nyehɛ ye ɔweɛ, heni juloi gbãa amɛyajuu ye le, shi heni nyɛdzwɛtrii yɔɔ le, jei nyɛtsui aãhi. Mat. 6:19-21. Akan ke eweku le wule ni amɛchiɛkpa, ake ni esumɔ shika ke jwɛtɛi ke hewulamɔnii ni jra wa ni ekɔlɔ musunii nɛɛ le. Yos. 7. Yuda Iskariot, Yesu kaselɔ le hu, hie kpata ejaake esumɔ shika fe Yesu. Mat. 27:3-5.

8. SATAN : Abonsam.

Amaleloi ke lakpatoloi fee atse ne. Le ji kooloi akawuai, nishaiانيةfeeli le fee akwelo ke tsui le nyelo. Yesu kee: "Nye le nyetse ni je emli ji abonsam, ni nyetse le tsinebaanii nyeesumoo ake nyefee. Le le gbomogbelo ji le keje teteete, ni anokwale be emli. Ke eemale le, ledientse enii ahe ewieo, ejaake amalelo ke amalebi-atse ji le." Yoh. 8:44.

9. NJULAMI :

Njulami le tsoo henilee ni yoo gbomo fee gbomo tsui mli le. Bie nee le edio tuur, ejaake ake nishaianii ke nifeemonii gbohii ebule le, ni nohewo le enyee etsu egbenaanii doru. Hebr. 10:22.

10. HIJMEI :

Nyorgmo hijmei ye hefeche ni enaa nofeeno ni yoo tsui mli too. Nokonoko etee ye Nyorgmo hie la le mli. Nohewo le ele ni enaa oteemou susumoi ke jwermoi ni yoo otsui mli. Dur kabitii mli ofee onibii foji le ye jio, koo gbidii mli jio, foji loo nififian nigii jio, Nyorgmo naa fee.

11. NJWEI-BOFO :

Njwei-bofo le damoo shi haa Nyorgmo wiemo. Nyorgmo miowie miitsoo eshafeelo ni alaka le le, ni eshwa ehe, ni ehã Nyorgmo la le akpe ye etsui mli dur le mli. Nyorgmo ke bo hu miowie, bo kanelo juru ni kaneo wolo nee.

12. OKPO :

Neke lofo ni he tse, ni hejo, ni yee awui le ji Mumo Krongrong le he okadi, anokwale mumo le ni buo noshafeelo fo kejeo jale kojomo mli. Mumo Krongrong le ni yoo mfoniri nee mli le ye tsui le see; ebe tsui le mli. Enyeh ehi heni nosha yeo mantse ye.

13. LALILEI BIBII LE :

Lalilei bibii ni bole eforfeelo tsui le, tsoo Nyorgmo suomo ni, bole efor feelo tsui for le, ejaake Nyorgmo taoo eforfeelo gbele, shi moru ake eshwa ehe ni ehi shi. Yesu ba ni ebahere eshafeelo yiwala. Miishe kple baa njwei ye eshafeelo ni

tsakeo etsui le hewo. Nyorŋmo miitao ni eke ebi Krorŋkrorŋ. Yesu Kristo, la le aju neke tsui he. Ni lalilei bibii nee yeo no he odase. Nyorŋmo suomo miitao ni ebote neke tsui ni ewo, ni egbo le mli. Yesu damo tsui shinaa le naa Eeshi. Keji oogble otsui shinaa le, ebaabote mli ni esaa mli ni ebaahã oye ohe frii.

MFONIRI NI JI ENYŊ

Mfoniri nee ji gbomo ni eboi eheshwamo ni eboi Nyorŋmo seegbe taomo le tsui. Ŋwei bofo le hie klante, Nyorŋmo Wiemo, ni yoo hewale ni naa ba fe klante ke enaa nta fee, ni gbuo kebotenŋ mli, keyashi beyino ni egblaa susuma ke mumo le ke taloi ke wuianfai le amli, ni eji tsuiian susumoi ke jwengmoi le akojolo. Heb. 4:12. Nyorŋmo wiemo le kai le ake esha he nyomowo le gbele ni, ni ekã shi ehã gbomei ake shikome amegboio, shi no see le abaakojo ame. Heb. 9:27. Mõni hãe yã ke eshafeelo le baana egbefanŋo ye la kpaakpo le ni tsoo grigri le mli.

Ye enine kroko le mli le, bofo le hie yitso-ŋorŋo. Ene le akefee kaimono ahã noshafeelo ake gbele kã shi hã le. Wogbomotso ni wosumoo tsõ fe nine, ni wofiteo bei pii ye ewulamõ ke eniyenii ahewo; wogbomo ni woboo modenŋ wogbeo wõhe akle ake wõna eseediinii fee wõhã le le, nakai gbomotso le baagbo ni ebaakpo. Gogomii baaye gbomotso le shi susuma le ke mumo baaya ayadamo Nyorŋmo kojomo sãi le hie Eshafeelo le eboi Nyorŋmo ŋaawoo toiboo ni egbleo etsui naa ehãa Nyorŋmo Suomo le. Mumo Krorŋkrorŋ le boio kplemo ye tsui ni ewo duŋ le mli. Nyorŋmo la le boteo mli ni eboi duŋ le foiwoo: Heni la kpeo ye le, eshwieo duŋ le kejeo jei Nyorŋmo suomo ni edo le hãa etsui le doo hu. Esa ake esha, ni kooloi sratoi le tsõ le, aboi foijee. Eshafeelo, hã Yesu, je lenŋ la le, abote otsui mli, ni duŋ le ke dujian nifeemoi le baaboi foijee, tamõ boni onaa ye mfoniri le mli le. Yesu kee: "Miji je le mli la le. Mõni nyieo misee le, enyienŋ duŋ mli gbikogbiko." Yoh. 8:12. 'Kpoo hã mei ni sumoo duŋ moŋ fe la.' Beni Yesu tee Yerusalem solemowe le, eshwie mei fee ni hoo tsinai ke toi ke okpoi le, ni efõse shikatsakeloi

2. MFONIRI NI JI ENYŌ

ashika le eshwie shi, ni ekεε: “Miwe le solemowe ni, shi nye le nyεjofee ojotswaloi abu.” Yoh. 2:13-17. Shīa aloo we le ji tsui le. Yesu baa ye wōhe eshaifaa kεkε hewō, eba koni ebahere wōyiwala, ni ekpō wō keje esha hewale ke nyeli shishi. “Kεji Bi le (Yesu) hā nyeye nyεhe le, no nyεaye nyεhe lelele.” Yoh. 8:36.

MFONIRI NI JI ETƐ

Biε nεε wōnaa eshafeelo ni ena ehe eshai ni etsake etsui lelele le tsui mli. Enaa ni enuō etōmōi ke enishainii, nii ahewō ni asεj Yesu ye sεjmtso nō le adale ke ametsiimō he. Beni ena sεjmtso ni bōfo, Nyōjmo wiemo, le jie tsō le le, etsui kumo. Nyōjmo suōmō ni ejie kpo ketsō ye Yesu Kristo mli le sere etsui. Titri le beni ekai akε Yesu Kristo, Nyōjmoōobi le, ba koni ebawo ehe eshai babao le keya, ni ekε suōmō gbo ye sεjmtso le nε ye enajiar le. Anōkwa sane akε ayi Yesu kplebii, ni afi le ηmei akεkre, ni akε plekobii kla edεj ke enaji, ni asεj le ye wōnishaiainii ahewō le, ji eshafeelo ni ena ehe eshai lelele le tsui. Beni ekaneō ni eboō Nyōjmo Wiemo toi le, enaa ehe bōni eyō ye Nyōjmo ashwishwe le mli, ni eyō eshai ni ehā etsui edi le. Enε tsuruō etsui le, ni dōle pii ke heshwamo mumō le hāa efo ye ehe eshai ahewō, beni Nyōjmo le le. Nyōjmo suōmō ke ehejole ge boteō etsui ni Yesu etsuu he keje ehe eshai amlī le mli. Eboōi yoomō akε Nuntsō le berkeō mei ni ametsuii ekumo le, ni ehεeō mei ni shwaa amεhe ye amemumo mli le. Lal. 34:18. Etsaa mei ni ametsuii ekumo le, ni efimō amεpilamōi le anō. Lal. 147:3. Asεj Nyōjmo wiemo le keō akε: Mōni makwe nεε, mōni mumō tswiaashi ke dōle, ni nii yō mōbō, ni he kpokpoo ye miwiemo le naa. Yes. 66:2.

Mumō Krōjkrōj le ke Nyōjmo suōmō le miibote tsui ni asaa mli le mli. Beni ekε hemōkeyeli kwεō Yesu sεjmtso ke ela ni afote ashwie shi ye wōhe eshaifaa hewō le. Eboōi henumō akε ena eshaifaa, ni enaa nōmimaa ye etsui mli akε, Nyōjmo bi Yesu la le etsumō ehe keje eshai fεε mli. 1 Yoh. 1:17. Mōni heō enō eyō le hie akakpāta, shi moj

3. MFONIRI NI JI ETĒ

ena naano wala. (Kanemo 1 Kor. 6:10,11).

Yesu mli wōnaa kōmō ye, ela le hewō, eshaifaa, ye Edromo fale le naa. Efes. 1:7.

Agbene mumō hee ye etsui mli, ni keje bene keyaa le, esumōō je le loo nibii ni yōō je len, shi mon Nyōngmō, moni ke esuōmō le eyi etsuiān obō le nibii eshweō. Ekooloi ni ji enishaiānii le eba etsui le kponōgbē no mli, tse abonsam dientse le emii ni etsiō ehe, ni eku ekue eefli ake eēna gbē egbu ebote etsui le mli ekonj lo. Nohewō akēō wō akē, wōshikpe ni wōsōle, koni wōte shi wōwō abonsam ni eējo wōnaa foi le.

MFONIRI NI JI EJWE

Mfoniri ni ji ejwe nēē tsōō Kristofonhyo ni ena hejole ke jiemō ni je wō-Nuntsō ke wōYiwalaherelo Yesu Kristo afōle ni eke ehe shā le mli. Nohewō le eshwāā efōō noko nō ja wō-Nuntsō Yesu Kristo sermmōtso le nō, no nōng nō atsō asen je le ahā le, ni asen le ahā je le. Gal 6:14. Eyōō fanj ake Yesu Kristo gbo ye sermmōtso le nō, ni wōhu esa ni wōgboi wōhā esha, ni wōhie akamō ahā jale. 1 Pet. 2:24. Asen Kristofonyo ahā je le. Afā wō akē wōnyie yi mumō le naa, shi wōkafee heloo le akōnōi anaa nii. Gal. 5:12-25. Agbene hu akēō wō akē wōnyie hetsemō sēē, ejaake ke moko shi no le, enanj Nuntsō le. Heb. 12:14.

Ye mfoniri nēē terj tuurtu le, onaa akulashij ni afī Yesu akpete he, beni ajie ehe mamai le. Obaana kplebii ke kpāi ni akēyi le keyiwale le, ejaake wōnishaiānii ahe toigblamō ni sa akē aba wōnō le, bakā enō. Ayi le ye wōtōmōi ahewō. Mantse Herode ke emei le ye ehe fēo, ni beni amēyi le kplebi sēē le, amēnō atade tsuru yuu amēwo le. Alefee nmei akekre amēnōfi eyitso ye mantse fai najian. Ni amēke pamplo hā le ehie ye eninejurō, ye mantsetso nadjian, ni amēkula shi ye ehie amēye ehe fēo amēkēē: Oshwiee, Yudafoi amantse! Amefē lajō ameshwie ehe, ni amēhe pamplo le ye edenj

amenjotswia eyitenj. Beni ameye ehe feo see le, amekpla le ketee koni ayasen le. Mei pii ye ni yaa baa ake Kristofoi, ni yaa so emo, yayeo Nuntsɔ niyenii, laa Nyɔŋmɔ yijiemo lalai, shi amenishaiianii le seŋɔ ame-Jielɔ le ehee ekonj. Jee mei fee ni soleo keɔ: “Nuntsɔ, Nuntsɔ! le aabote Nyɔŋmɔ mantseyeli le mli, shi moŋ mei ni feo ametse ni yoo ŋwei le suɔmɔnaanii le.” Mat. 7:21-27. Obaana Yuda ke eshika kotoku le ye mfoniri le mli. Yuda tsɔɔ Yesu seeŋbe, ni ehoo le ehe jwiɛtei kukuji 30, ejaake shika suɔmɔ shwila ehinwei, ni enj etsui foŋ le nom. Kanei, kɔsɔŋkɔsɔŋi ke nii le ji nibii ni asraafoi le hie keyamɔ Yesu nyooŋ le. Oshikitei le amekfo ehebo le no oshiki, beni afee ni Nyɔŋmɔ gbale wiemo le aba mli ake: “Ameja mitadei le amlɔ amehã amehɛ, ni mihebo le amefo no oshiki.” Lal. 22:19.

Akplɔ le no asraafonyo le ketsu enjwawuijanj kemɔ etsui ni la ke nu je mli ho, Yoh. 19:33-37. Wuɔ nãa agbee ni Petro kpa ye Yesu see ye ablayoo hie; shi fee see le eke yaafonui ni joo shwa ehe. Ani oke nitsumɔ ke wiemo yeo Yesu he odase? Aloo ooshe gbeyei ake oofee nakai? Yesu kee: “Mɔni kwaa mi ye gbomei ahie le, mihu makwa le ye Mitse ni yoo ŋwei le hie”. Mat. 10:32,33. Yesu kee ekonj ake: Keji moko miisumɔ ni eba miŋɔɔ le, hã ekwa ehe ni ewo eserɔtso le ni enyie misɛɛ. Mat. 6:24. Shi mɔni woo eserɔtso kenyiɛɛ misɛɛ le, esãa mi. Mat. 10:33.

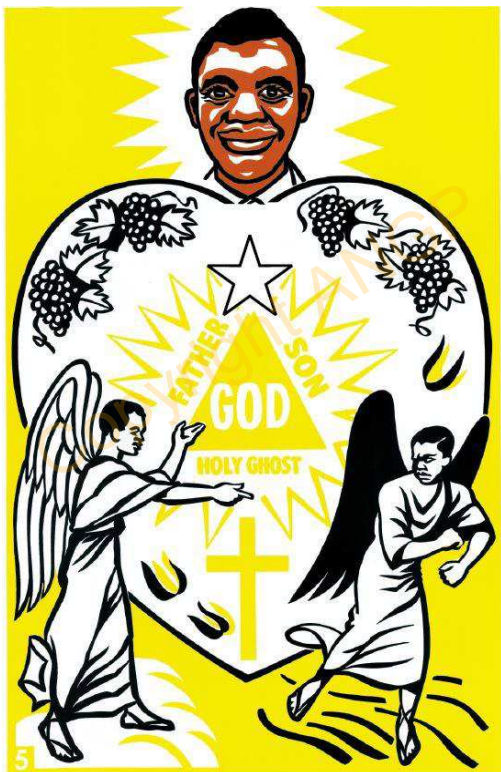
Blema Tesaa, mo mimli,
Hã matee m'he ye omli;
Hã nu ke la le ni ho,
Keje oŋmawuijanj le,
Afee mihejuu nu daa,
Keje esha he foɔbuuj.

MFONIRI NI JI ENUMɔ

Mfoniri neɛ tsɔɔ boni eshafeelo ni atsuu ehe ni Nyɔŋmɔ dromɔ ni teke no ke emobonale kple le ehɛre eyiwala le

Suomɔ
Miishe
Hejɔle
Gal. 5:22,23.
Tsuishitoo

Mlihile Ejurofeemo
Hemokeyeli
Mlijɔle
Hieshikāmo

5. MFONIRI NI JI ENUMO

tsui mli yoo hãa. Agbene etsõ Nyõrmo solemowe lælerj ke Nyõrmo Tse le, ke Bi le ke Mumõ Krõrkrõrj le shihilehe. Ye Yesu Kristo mfoniri le naa: “Keji moko miisumo mi le, eeye miwiemo le nõ, ni mitse aasumo le, ni wõõba enõõ, ni wõke enõõ aãfee wõshihilehe. Yoh. 14:23. Nyõrmo woo ehie nyam, ejõõ le ni ewoo gbomõ nõ ketsõõ Yesu Kristo mli. Luk. 1:52.

Tsui le etsõ Nyõrmo hiekalõ le solemowe agbene. Ajie esha keje mli ketee. Ye kooloi srotõ ni abonsam, amaleciatse le, yeo ameno le najian le, wõnaa Mumõ Krõrkrõrj ake ebahi tsui le mli. Ye heloo seedi gbohii le anajian le, tsui le efee tamõ trom fefeo ko ni yelitsei ni ewo tsei ayibii ke nõõmõ yoo mli. Anaa Mumõ le yibii ni ji Suõmõ, Miishe, Hejõle, Heshibaa, Tsuishitoo, Kpoofeemõ, Ekpakpafeemõ, Hemõkeyeli, Hieshikamõ ke sui krokomei ye tsui mli ake yibii ni saa Nyõrmo ke gbomõ hie. Etsõ anõkwa weintso nine ni woo yibii ye weintso, Yesu Kristo, le he. Teemõ sane ni yoo tso nine le yibii awoo mli ji ake, mõ le hiõ Yesu Kristo mli, ni Yesu Kristo hu hiõ emli. Yoh. 15:1-10. Enõõ ewiemõ le etoo etsui mli. Ake nõ Mumõ Krõrkrõrj le eyi le, ni ake nõ nõrj ebaptisi le hewõ le, eye hewale ni ekeyeo heloo le ke esediinii anõ, ni eserjõ heloo le ke ekõõci fæ. Mumõ Krõrkrõrj le hewale naa le, enyẽõ enyieõ ye Mumõ le naa. Ehii shi ye nõni enaa, ke nõni enuõ, ke nõni enuõ he, le naa dõrj, shi hemõkeyeli naa ehio shiye, ejaake Yesu Kristo nõ hemõkeyeli ji kunim ni yeo je le nõ. Hienõkamõ ni hie kã le woo le hewale ye Nuntõõ Yesu Kristo baa ekõrj le gbekwemõ mli. Ehio Nyõrmo suõmõ le mli ni no mli shihile le ye keyaa naano. “Ajõõ mei ni tsui amlõ tse le, shi ameanã Nyõrmo”. Mat 5:8. Beni Mantse David na je nẽerj henii, ke anumnyam kple ye Goliat gbee ke ehenyelõ anõyeli sã le, enu he lolo ake noko ehia le waa, noko ni sa ake ena, keji etaomõ ji ake ena Nyõrmo le. Eblõ keje tsui mli hehiamõ mli ake: “Bõõ tsui ni he tse ye mimli, O Nyõrmo, ni Mumõ ni Mumõ ni fiõ shi ofee ehee ye mimli”. Lal. 51:12. Moko bẽ ni baanyẽ etsui ledientse etsui amlõ, loo eẽbõ mumõ hee ni fiõ shi ye ledientse ehewale naa. Esa ake eba Nyõrmo

ḡḡ ke tsuiḡ heshwamḡ ke eshajajemḡ; ni ekwa ehe eshai le, tamḡ Maḡtse David fee le. Ke boni Bi Nyenyenyḡtswi le fee beni eshi kplotoi aniyenii le, ni eku esee etee etse ḡḡ eke tsui ekumḡ yakē le akē: 'Ataa, mifee Nyḡḡmḡ shishi esha, ni mifee esha ye bo hu ohie'. Nyḡḡmḡ ye he suḡmḡ babao akē eéwa eshafeelo fee eshasheelo ni baa eḡḡ ke anḡkwale heshwamḡ mumḡ, ejaake le Nyḡḡmḡ le dientse wo shi ekē akē: 'Tsui hee maḡḡhā nye, ni Mumḡ hee maḡḡwo nyemli. Majie tetsui le keje nyeheloo mli ni mike mimumḡ le aàwo nyemli ni mahā manyie ye mikpḡi le anaa'. Ene ji kpaḡmḡ hee ni Nyḡḡmḡ ke nye ekpāḡ, ni eke Yesu Kristo la le sḡo naa.

Ye mfoniri nēe mli wḡnaa bḡfo le ni eku esee eeba. Bḡfoi miisumḡ mei ni nine aáshe naanḡ wala nḡ, ni amemiibo nsra ye mei ni sheḡ Nuntsḡ le gbeyei le ahewḡ. Lal. 34:7; 91:11; Dan. 6:22; Mat. 2:13; 1:10; Bḡfoi Asaji 5:19; 12:7-10. Anaa abonsam hu ye mfoniri nēe mli ni edamḡ tsui le he kpaakpa, ni eeme akē eéna gbe bibioo ko ekeaku see ebote eshia momo ni eshi le mli lo. Ene hewḡ akēḡ wḡ akē, wḡsra ni wḡsle, ejaake wḡhenyelḡ abonsam le, miihu tamḡ jata eetao mḡ ni emi. 1 Pet. 5:8. Nyetea shi nyewoa abonsam, ni eéjo nyenaa foi. Yak. 4:7.

MFONIRI NI JI EKPA

Mfoniri ni yḡḡ mḡbḡ nē. Etsḡḡ moko ni ejie ehe keje Nyḡḡmḡ webii anaanyobḡḡ mli. Ehiḡmei kome ni miimia le tsḡḡ akē emli la egbo ni ebḡi wḡḡ ye Kristo jamḡ mli. Eyāa ebāa, shi ekā mli keke. Hiḡmei kome le miiflḡ shi eekwekwe mei ahieḡ hiḡmei-leishi eebi mei asuḡmḡ ni hiēgbele be mli. Et-suiḡ la le efee sulli. Okadii ni anaa ye tsui mli ni tsḡḡ akē moko kpete Kristo he ni eésumḡ ni eke le agbo le egbojḡ ni amenyéē amedamḡ shi dḡḡḡ. Kai ebḡle le kekpe kpula ni enyéē ete shi ewo amē hewḡ le amemiye enḡ. Eebo lakab le gbee toi moḡ ye Nyḡḡmḡ toiboo najiḡḡ. Eyaa sḡlemḡ, ebḡḡ mḡdeḡ akē etsimḡ ejēḡ nifeemḡi anḡ moḡ, shi etsui miitsi ehe kemiije Nyḡḡmḡ he, ni elaaḡ etsutsu Nyḡḡmḡ suḡmḡ le. Ŋulami le ni ji ehenilee la le miigbo, ni seḡmḡtso le etsḡ

6. MFONIRI NI JI EKPAA

jatsu ni tsii tsirgmo. Ehemokoyeli le eboi didamo, ni efɔɔ solemo ni tsaa eke Nyɔngmo ten le. Edii boni etsui yoo see dɔngɔ, nohewo le lakalo le kpete le eetao mli gbe.

Blɔfo-Klakunu hetsɔɔmo le eboi emlibotemo hegbe taomo. Eboi ehe woo ke fumo. Ake Kristofonyo le ekaifi ake dromo akerehere eyiwala. Dãatɔɔ eshi etsui shina eebi mlibotemo. Moko miilaka le ake nuu kɔnkɔ kome nɛɛ pe aloo ene le dãa dɔkɔdɔkɔ ni etɔɔ mo nɛ. Elɛe ake'saa ona fioo nɛɛ' tamɔ faa bibioo ni ke mo yaa faa wulu ni ji dãatɔɔ mli. Yoo ko aloo moko ni feɔ dãa tamɔ'bie' nɛke, keɔ ake jɛe ledientse ebaanu, shi efɛe le ake eke no miikpla meikomei kemiiya gbele gbe ke daatɔɔ mli. Ajwamanɔɔ ke gblafitemo baa ke naadokomo balakaa mei keyaa abonsamiiaje. Eboi sanegbaa gbohii ke wiemo-shaji atoiboo ke miishɛ, ni agbene ameboi enaájee hu Eke nanemei fɔji eboi bɔɔ, ni eke ame eboi amejoi ke ameshwemɔi. Ekole moko ekeɛ le ake, ene le, Kristofoi ajoo nɛ, esha ko be he, shi wɔngjaloi ano ni ehii. Eyoo ake jooshwemɔhei le ji hei ni nishaianii le boio shweremo ke nɔyaa ye. Asan hu eyoo ake Kristofoi ajoo le moɔ ji efɔng ni ehii fe fɛɛ. Blɛshelemo, sigareti shelemo ake Kristofoi le ji efɔng kome le nɔngɔ ni wɔngjaloi feɔ le, ejaake nyɔngɔ ke shwane fɛɛ le ema nɔ. Yesu sheleko blɛ dã, hewo le esɛnyielɔi hu shelɛe blɛ.

Abonsam keɔ le ake keji afee esha ke shwele, ejɛe esha. Ke afee esha shikome aloo aba jen-gbonyo gbikom le eyɛe awui ko.

Abonsam kalɔle nãa ni ekelakaa mo nɛ keya shioɔ enaa gbe kebotoɔ mo tsui, ni atsuu he le mli tɔɔ ni eyɛo mantse ye jɛi ekoɔ.

Nuu ni hie kakla ekeduɔ tsui mli nɛɛ ji hefɛoyelɔi ke gbetsilɔi ni ke musubɔɔ wiemoi tsurɔɔ mei atsuii amlɛ le ahe okadi. Mo le nyɛe edamo hefɛoyeli le naa; titri le keji enanemei yeo ehe feɔ le. Amewiemoi le tsurɔɔ tsui le mli, ni ake ni Nyɔngmo suɔmo le naa eba shi hewo le esheɔ gbomei agbeyei fe Nyɔngmo. Ni ye noni amɛasusu loo amɛakeɛ gbeyeishemo

hewo le, etsɔɔ gbomo moŋ nyɔɔŋ ni egbeo shi.

Mlifu ke mlila jieo ehe kpo ekonŋ ye haomo ke hejramo mli ni ebɔɔ mɔdeŋ ake eéye tsui le no. Enaabu ni kule ekesoleo ekelijeo Nyɔŋmo yi le, tsɔɔ noni ekékáa kita ni ekelomɔɔ. Keji abonsam aana gbɛ fiŋtɔŋ, agbo bibioo le, awuŋayeli lasu le aatsɔ jeɪ keabote tsui le mli ni egble gbɛ ehã nishaianii krokomei. Ewãa hãa shika suomo ake agbene eébote tsui le mli, ja wɔkwɛ jogbaŋŋ ni wɔbo Nuntsɔ Yesu wiemo le toi ake: “Nyɛshia kpe ni nyɛsolea, koni nyɛkabote kaa mli”. Mat. 26:41. Nohewo le moni susuo ake edamo shi le, akwe ehe ni ahi koni ekagbee shi. 1 Kor. 10:12. Wɔwo Nyɔŋmo tawuunii le fɛɛ, koni wɔnyɛ abonsam ŋaatsɔi le anaa wɔdamo. Efes. 6:11-18.

MFONIRI NI JI KPAWO

Gbomo ni Nyɔŋmo la le etso ye eno dã le tsui nɛ. Be ko le neke mo nɛɛ ji moko ni le nii, ni esa enaa ŋwei dromonii le anaa, ni Mumɔ Krɔŋkrɔŋ la le ekpe ye emli ni eje jeɪ egbee shi. Asaŋ etsɔɔ nɔshafeelo ni tsakeko etsui lolo, tsɛ ashie Nyɔŋmo sane atsɔɔ le, ni ajie emli nii akpo atsɔɔ le, shi kɛle ekplim etsui eeyano ye esha mli lolo.

Yesu dientse etsɔɔ neke gbomo shihile mli sane momo beni ekɛɛ: “Ke mumo foŋ le je gbomo mli le, eyanyieo hei ni nu be etaoo hejɔɔmo ni ke enãa eko le, ekɛo ake: maku misɛɛ matee miwe heni mije le. Ni ke eba le, ebaana ake abɛɛ mli, ni awula mli. Keke le eyaa ni eyaŋɔɔ mumoɪ krokomei kpawo ni ji mumoɪ foji fe le efataa ehe, ni ameyaboteo emli, ni amehio jeɪ, ni nakai gbomo le sɛɛkpee shihile le tsɔɔ efɔŋ fe tsutsu no le! Luk. 11:24-26. Shi anokwa abɛ le eba mli ye amehi ake: Gbee kuɔ esɛɛ keyaa ledientse eshwee he ni kplokoo ni aju ehe le, yakokloo ŋmɔto mli. 2 Pet. 2:24.

Nyɔŋmo wiemoɪ kukuji nɛɛ tsɔɔ faŋŋ boni neke gbomo tsui le yoo. Esha ejie ehe kpo ye gbɛi sɔtoɪ fɛɛ ano, ebahe shi ye etsui le mli. Ehie po jieo fitemo kple ni eyi etsui mli le shi. Mumɔ Krɔŋkrɔŋ le eje etsui le mli ejaake esha ebahe

7

7. MFONIRI NI JI KPAWO

shi ye mli. Ni Mumɔ Krɔŋkrɔŋ le nyée eke esha ahi shi ye tsui kome le mli. Duŋ ke la yée. Tsui le nyɛŋ efee Nyɔŋmɔ solemɔwe ke ojotswaloi abu be kome le nɔŋŋ. Bɔfo le ni ji Nyɔŋmɔ wiemɔ le miije jei ke dɔle, shi eefli lolo ake mɔ le baana heshwamɔ tamɔ bi nyenyɛŋtswi le. Mɔni hele shi beni eta kplotoi aterŋ etaɔɔ ameyenii ni shée amɛnaa le eko eye ni enàa le. Ehie tserɛ le, ena enofɔŋ ni efee, ke elaaŋemɔ gbɛ le, eshwa ehe ekɛɛ: “Mate shi matee mitse ŋɔɔ ni mayakɛ le akɛ: Ataa, mifɛe Nyɔŋmɔ shishi esha, ni mifɛe esha ye bo hu ohie, ni misàa akɛ atseɔ mi obi dɔŋŋ! Ye enɔkwale heshwamɔ ke ehe eshai ni dɔ le le hewɔ le, etse ŋɔ ehe eshai le efa le, ni egbe tsinabi ni ewo fɔ le ehã le, ni ekɛhere le ekɔŋŋ.

Shi ye sane nɛɛ mli le, heshwamɔ mumɔ ko etée shi ni aãhã ekpale keya Nyɔŋmɔ ŋɔɔ, ni eyagbee Yesu naji anaa, ebi eshaifaa ke hetsuumɔ. Ehenilee efee tamɔ nɔni akɛ dade ni edɔ eshã le ni agbe le. Eye toii ni ekɛanu nii, shi enyée enu Nyɔŋmɔ tsemɔ gbɛ le dɔŋŋ. Eye hiŋmei ni akɛnaa nii, shi enàa gbohiiaye bu voo ni eeya eyagbee mli le. Hiɛgbɛle loo heshwamɔ be ehie dɔŋŋ hewɔ le, ejeɔ faŋŋ ekokloɔ enɔsha ŋmɔɔ le mli. Satan eba ebahe sei ye etsui mli, eeye maŋtse ye jɛmei. Shi no mli le, ekole ewieɔ wiemɔ kpakpai, ejieɔ ehe shi akɛ moko ni efée nɔsha. Etamɔ gbonyobu ni asha he, shi emli le eyi obɔ ke gbohii-awui ke muji sɔtoɔ. Mat. 23:27. Amalemɔtse le eyaye anɔkwale mumɔ le najiaŋ. Kooloi sɔtoɔ, nɔfɔŋ he okadii le, fɛɛ ye amɛmumɔi fɔji ke mumɔi ni he tsée ni waa amɛ kéyeɔ tsui le mli maŋtse. Ekole mɔ le miisumɔ ni eshɔ ehe keje ehaolɔi le adɛŋ, shi enyée dɔŋŋ, ejaake etsɔ amɛnyɔŋŋ. Enaa nɔni Nyɔŋmɔ tsɔ Bɔfo Petro nɔ ewie akɛ keji meɔ ni yée Mose mlai le anɔ le gboi le, bele mɛɛ toigblamɔ ke hiekpataɔ ni wa po esàa akɛ baa moko ni enaanaa Nyɔŋmɔ bi le nɔ, ni ebu kraŋmɔ là ni aketsuu ehe le akɛ yakanoko, ni efee dromɔ mumɔ le niseniiiani le. Heb. 10:29-31; 2 Pet. 2:1-14.

Naanyo ni kaneɔ ene, keji nɛke ji bɔni otsui le yɔɔ le, no le wo osusuma nɔ okɛ yaafɔ ablɔ atse Nyɔŋmɔ. Eesumɔ ni eéye ehere bo, ni eke ohe eshai afa bo ni ejuu ohe keje

onɔshai lɛ amlɪ, kɛjɪ okɛ anɔkwale heshwamɔ bɛɲkɛ lɛ lɛ. Ebaanyɛ efimɔ abonsam kɛ esamanfoi lɛ fɛɛ etsirɛ eshwie kɛajɛ otsui lɛ mli, kɛjɪ oosumɔ ni efee nakai ehã bo lɛ. Ba tamɔ kpitiyelɔ ko ni ba Yesu ŋɔɔ gbiko batutɔ lɛ ekɛ: Kɛjɪ oosumɔ lɛ, oɔnyɛ ohã mihe atse. Ni Yesu kɛɛ lɛ akɛ: Mi- isumɔ, ohe atse. Mar. 1:40-43. Shi kɛjɪ otee nɔ owaje otsui, ni ohã durɲ shihilɛ ŋɔɔ onaa fe la nɔ lɛ, no lɛ hienɔkamɔ kɛ yelikebuamɔ ko bɛ hã bo; ejaakɛ bodientɛɛ ohala gbele yɛ wala najianɲ; kɛ durɲ hu yɛ la najianɲ.

MFONIRI NI JI KPAANYO

Bie nɛɛ onaa eshafeelɔ saase ni tsui ekplim yɛ nɔfɔɲ mli ni eebɛɲkɛ gbele. Haomɔ kɛ piɲmɔi eyi egbomɔtso tɔ, ni gbele gbeyei ekumɔ esusuma. Gbele, gbomɔtso lɛ mli wui klatsaa lɛ eba beni ekwɛko lɛ gbɛ ni esumɔɔ hu ni ekɛ lɛ aãtee lɛ. Ona boni ekɛ tsuifaa hiɲmɛi ni ejija miikwɛ lɛ. Eshai amlɪ miishɛ lɛ eho etee. Agbɛnɛ efe eshai ahe nyɔji kplekplei ni jra wa lɛ awoo. Gbohiiage piɲmɔi lɛ eta emumɔ kɛ esusuma he, ni ŋmiɲmi emomɔ lɛ. Ekolɛ eɛsumɔ akɛ esɔlɛ agbɛnɛ ni ekpa fai, shi dabi, enyɛɛ ekɛ Nyɔɲmɔ ana naanyobɔɔ ko. Wiemɔi foji pii ni je lɛɲ nanemɛi kelaka lɛ lɛ, nyɛɛ awa lɛ. Jɛɲ ninamɔ ni etsɔ shika suɔmɔ nɔ ekɛbua naa lɛ, nyɛɛ esusuma yiwala ahɛrɛ, aloo akɛ eɛjɔɔ ehaomɔi ahe. Nomɛi nyɛɛ amehã lɛ wala afata he. Ebo mɔdɛɲ mɔɲ akɛ ejwɛɲ Nyɔɲmɔ he, shi abonsam hãa enyɛ nakai efee. Nɔfɛɛnɔ ni ŋɔɔ enaa yɛ je lɛɲ ni ehi shi edi sɛɛ waa lɛ, etsɔ hefɛoyelɔ. Mɛi ni fee amɛhe ekwelɔi no mlil lɛ, etsomɔ amale walɔi ni nyhɛɛ noko amɛfee yɛ ewamɔ gbɛfanɲ dɔɲɲ. Ena agbɛnɛ akɛ Nyɔɲmɔ hiekalɔ lɛ dɛɲgbɛemɔ yɛ gbeyei pam. Eetao ni esaa ekɛ Nyɔɲmɔ tɛɲ yɛ egbelesaa nɔ, shi ena akɛ ekpe sɛɛ. Mɛi akpei akpei gboiɔ trukaa ni amenãa hegbe bibioo tete amɛbi amɛkɛ Nyɔɲmɔ tɛɲ saamɔ yɛ gbelesai anɔ. Enɛhewɔ akɛɔ wɔ akɛ wɔtao. Nyɔɲmɔ sɛɛgbɛ beni wɔbaana lɛ. Yɛ Nyɔɲmɔ miishɛjɛmɔ wiemɔi ni efɔɲfeelɔ ni gboɔ lɛ baanu najianɲ lɛ, mɔni ekpoo Nyɔɲmɔ dromɔ kɛ esumɔ yɛ ewala kɛ ehewalɛnamɔ beianɲ lɛ, agbɛnɛ ekɔjɔlɔ lɛ fɔbuu wiemɔ enuɔ akɛ: “Nyɛjea minɔ, nyɛ mɛi ni alomɔ nyɛ, nyɛyaa naano la lɛ, ni asaa ato abonsam kɛ ebɔfoi lɛ

8. MFONIRI NI JI KPAANYO

mli.” Mat. 25:41. Ekā shi ehā gbomei ake shikome amegboio, shi no sɛɛ lɛ abakojo amɛ. Hebr. 9:27.

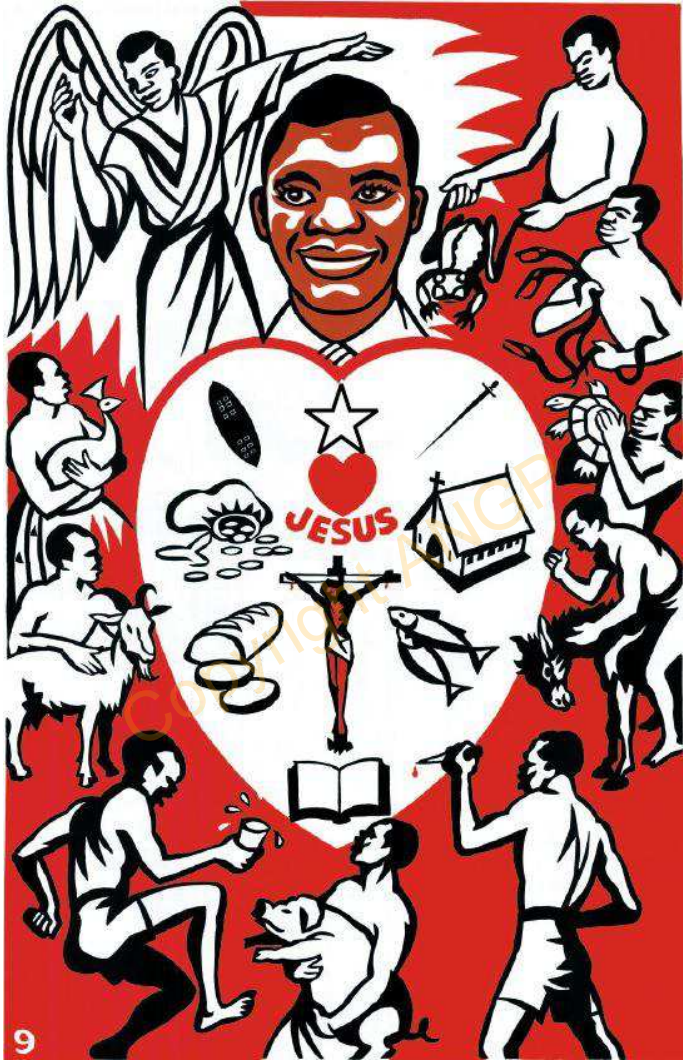
MFONIRI NI JI NƐƐHU

Mfoniri nɛɛ mli wɔnaa anɔkwa Kristofonyo ni etsɔ heloo sɛdii kɛ abonsam kai ni wawai srɔtoi amlɛ ni amɛye kunim yɛ fɛɛ mli. Aka lɛ yɛ nibii fɛɛ mli, ni edamɔ fɛɛ naa kɛwulashi. Etsɔ kunimyelɔ yɛ Yesu Kristo hewɔ. Jee ake moko ni jɛɔ foidamɔ shishi yɛ Kristo mli kɛkɛ, shi mon ake moko ni gbɛɔ naa hu ni ekwɛɔ Yesu Kristo, wɔhemɔkeyeli shishijelɔ kɛ naagbelɔ lɛ. Hebr. 12:1,2.

Satan, kɛ esamanfoi lɛ fɛɛ, ebɔle heyelilɔ tsui, amɛmiibo mɔdɛɗ amɛmiiple emlɛbotemɔ gbɛ, shi fɛɛ lɛ yakatswaa. Hewoo, shika suɔmɔ kɛ jɛɗbasha miishi etsui shina lɛ. Yɛ gbɛɛ kɛ kootsɛ najian lɛ, wɔnaa “too kpako kɛ teji”, ejaake bei pii lɛ esha tɛɔ ehe yɛ sui kɛ gbɛi srɔtoi amlɛ. Shi Kristofonyo ni sraa ni ebuɔ lɛ, yɔɔ esha kɛ nɔfɔɗ yɛ su fɛɛ su ni etsɔ mli ebaa lɛ; keji eba ake jamɔ ko loo ake la bɔfo tete ekpaa lɛ shi. Ejaake Nyɔɗmɔ wiemɔ kɛ anɔkwale mumɔ ni yɔɔ etsui lɛɗ lɛ tsɔɔ lɛ gbɛ keni eyoo nɔfɔɗ kɛ nɔkpakpa tɛɗ srɔto.

Yɛ kooloi srɔtoi ni ji nishaianii srɔtoi lɛ ahe okadii amasei lɛ, obaana nuu ko ni hiɛ dāa kɛ glase ni jɔɔ yɛ ehie, ni eke dāa ni yɔɔ mli kɛ je nɛɛɗ ɗɔɔmɔnii krokomei lɛ miika lɛ ake ebajo ni enu dāa. Shi enɛɛmɛi ekoeko gbāa Kristofonyo ni etsake lɛlɛɗ ni egbo ehā je lɛ kɛ esha lɛ naa. No mon gblaa lɛ keberkeɔ Nyɔɗmɔ. Nu kome lɛ hu miitsu lɛ kakla. Wiemɔi fɔji, mɔhewiemɔ, hefɛoyeli, kɛ mɔhegbeyeiwoo, ni mɛi ni hɛɛ yɛɛ kɛ osato-Kristofoi kegbaa heyelilɔ naa lɛ tamɔ kakla ni aketsuɔ etsui mli. Shi eke Kristo wiemɔi nɛɛ shejɛ emii ake: “Ajɔɔ nyɛ, keji aje nyɛ, ni awa nyɛ yi, ni amale awie nyɛhe efɔɗ-fɛɛ-efɔɗ yɛ mihewɔ lɛ. Nyenyaa, ni nyɛmli afliia nyɛ, shi nyɛnyɔmɔwoo fa yɛ ɗwei”. Mat. 5:11-12.

Esha kɛ heloo lɛ ni ji Mɔdientse kɛ abonsam miibo mɔdɛɗ bɔni amɛanyɛ ake amɛagbla Kristofonyo kɛ Nyɔɗmɔ suɔmɔ

9. MFONIRI NI JI NEEHU

le tenj. Shi, eke nomimaa keo ake. "Namɔ aàgbala wàke Kristo suomɔ le mli? Amanehulu aloo tsuifãa aloo yiwale aloo homɔ aloo yayainyiemɔ aloo hegbeyeiwoo aloo klante? Shi kãle enɛɛmei fiaa mli le, watsɔɔ mɔni sumɔ wɔ le nɔ woyeo kunim aahu". Rom. 8:35-39. Ake ni ewo Nyɔŋmɔ tawuunii le fiaa hewɔ le enyɛɔ edamɔɔ gbi fɔŋ le naa, ni ye Mumɔ Krɔŋkrɔŋ le hewale naa le, eyeo heloo le ke kai krokomei fɛɛ anɔ. Enuo he ake, Kristo ni yoo etsui mli le, hewa aahu fe abonsam ke esamanfoi le. Ejaake le mɔni eyoo womli le he wa fe mɔni yoo je leŋ, abonsam le. Yesu eye abonsam ke esha ke gbele nɔ, ni ye emli le watsomɔ kunimyebi ni baanyɛ aye kunim ni aãhã wɔ wala ke hienyam akekere le.

Nyɔŋtsere, ni ji ehenilee le, miikpe kankanj. Etsui eyi to ke hemokɛyeli ke Mumɔ Krɔŋkrɔŋ le. Nyɔŋmɔ bofo ni ma eyitenj le kaio le Nyɔŋmɔ shiwoi ni jra wa ni ewoo meɪ ni yeo kunim ni hieo mli kɛwulaa shi le. Kpodz. 2:7,11,17,26; 3:5,13,21.

Shika kotoku ni naa kã ye emasei le tsɔɔ ake jee etsui keke ekehã Nyɔŋmɔ, shi moŋ eshika ke nii fɛɛ ni eyoo. Ye nɔ najianj ni eéfite enii ye je nɛɛŋ henyamɔ ke yakamiishe nibii ahe le, eewa ohiafoi, eke enibii amlijai nyɔŋma mli ekome miihãa Nyɔŋmɔ, keshi etsuijurɔnaa nikee krokomei anɔ. Ye gbɛ-fɛɛ-gbɛ nɔ le, eke eshika keo ye Nyɔŋmɔ anumnyam hewɔ, tamɔ boni too gwantenj ŋoo ehetsɔi ehãa enuntsɔ le. Aboloo ke loo ni ma jei le tsɔɔ ake ehio shi ye hiɛshikamɔ ke jenba ni he tse mli. Eke dãa efée eŋmaa, ni eyée kooloi gbohii ke là ŋmɔŋ ekebulée ehe. Enúu ble le, etàa tawa hu, ejaake ehie ye nɔ ake, esa ake egbomɔtso he atse ake Nyɔŋmɔ Solemɔtsu. Ledientse etsui le efee solemowe moŋ, shi eyaa solemɔ pɛpɛpɛ, bofɛɛbo ni jenj yoo. Esumoo faik-pamɔ solemɔ; ye solemowe jio, epia mli jio. Ebuua eshiabii anaa pɛpɛpɛ eke ame solemɔ, ejaake ele ake Kristofonyo nyen ahishi keji esolée, tamɔ boni loo nyeo ahishi keji ebe nu mli le. Wolo ni agble mli le tsɔɔ ake Nyɔŋmɔ Wiemɔ-wolo (Bible) le ji wolo ko ni agble kã ehie ni eke shwee kanɛo ekaseo. Eji kane hã enane, ke klante ni ekɛaye mofɔŋ le le nɔ. Emumɔŋ daa gbi niyenii ni leo esusuma, ke nu ni ekɛgbeo kumai ni. Eke Nyɔŋmɔ-wiemɔ ni ekanɛo le fɛo nu

ekεjυo ehe ewoo Nyozhmo mli, ni ekεfεo etsui lε ashwishwe ekεkwεo emli boni eji anokwal e mli.

Esumoo ni etere sermotso lε ni kaio lε akε lε hu asεj lε kε Kristo ni ete shi kεba wala hee mli, ni nohewo lε nii ni yoo ηwei lε etao, nii ni hio shi keyaa naano, nii ni hiηmeii enaa. Esaa ehe ni eke Nyozhmo akpe, tamoo tso ni atεo ye faa toi, ni woo eyibii ye ebe mli; etamoo weintso nine ni ma anokwa weintso lε he ni woo yibii. Nyozhmo suomoo ni eye emuu lε eyi etsui εbo to, nohewo lε eshεe gbele gbeyei. Lal. 1:1-3; Yoh. 15:1-14; 1 Yoh. 4:18-21.

MFONIRI NI JI NYOZHMA

Yesu kεε: “Miji shitee lε, kε wala lε; moni heo minoo eyeo lε, keji egbo tete lε, ehie aakaa; ni mofεεmoo ni hie ka ni eheo minoo eyeo lε, egbon ηgbikogbiko keatee naano.” Yoh. 11:25,26. “Moni nuoo miwiemo ni eheo moni tsu mi lε eyeo lε, eye naano wala, ni eban kojomo mli, shi mon efo η ye gbele mli ketee wala mli”. Yoh. 5:24. Gbele be yitsorwale aloo hegbeyeiwoo noko ni ekεahaa Kristofonyo ashe lε, ejaake amii gbele ye kunim mli. “Bo gbele, neεgbe ogai lε yoo? Bo gbohijaje neεgbe okunim lε yoo? Shidaa aha Nyozhmo, moni tsoo wo-Nuntsoo Yesu Kristo no ehā wohe kunim lε”. 1 Kor. 15:54-57.

Moni ehi shi ehā Nyozhmo lε shεe gbeyei akε egbo. Keji ejenje be eshe lε, eke miishe baaya enaano shia ni eye emuu lε. Bofoo Paulo kεε akε: “Miishwe ni maje mli ni mike Kristo ayahishi, ejaake no hi aahu”. Fil. 1:23. Kristofonyo miishwe ni ena Yesu moni gbo ye sermotso no ehā lε, ni eke ledientse ela koo lε lε. Mumoo Krorokro η miikai lε Yesu wiemo ni kεε: “Nyεkahaa nyetsui miye, nyεhea Nyozhmo no nyeyea, ni mihu nyεhea minoo nyeyea. Shihilehei pii ye mitse we lε; mibaba ekon η mibanoo nye keya heni midientse miyoo lε, koni heni miyoo lε, nyehu nyehi jei”. Yoh. 14:1-14. “Nii ni hiηmei enako ni toi hu nuko, ni ebako gbomoo ko tsuij da ji nii ni Nyozhmo esaa eto mei ni sumoo lε lε”. 1 Kor. 2:9. Wiemo ko be je neε η ni aanyε agba ηwei anumnyam

10. MFONIRI NI JI NYƆŊMA

kpetenjkple ni asaa ato m̄ei ni yeo kunim ye shikpoŋ le no ye Yesu Kristo mli le.

Ye mfoniri ni ji nyoŋma nee mli le, aakai wo ni ake anokwa heyelilo ye Kristo mli le jenjee ke eshiayaa miima wohie. Gbomo wui ke gbele kakra, ni ji gbele okadi le najian le, naa Nyoŋmo bofo danɔ jei. Eeme ni ekpla susuma ni abu le bem le keya Nyoŋmo ŋɔɔ. Susuma ke mumo le eje gbomotso no sha nyooŋyeli le shishi, ni eekwo kemiiya moni esusuma sumoo le mlishi, momli ni ehi shi ye ke moni ehie ka ehā, ke moni egboɔ ehā ye shikpoŋ le no le. Miishe ke nyamo gbekpamo ji noni akemeo le ye Nyoŋmo ŋɔɔ, beni e-nuntsɔ aake le ake: “Aekoo, tsulo kpakpa ke anokwafo, botemo o-Nuntsɔ miishe le mli”. Mat. 25:21. Satan be eno hewale doŋŋ, ejaake Nuntsɔ le meikroŋkroŋi le agbele jra wa ye ehie. Lal. 116:15. “Ni minu gbee je ŋwei miikese mi ake: “Ajoɔ gbohii le ni gboio ye Nuntsɔ le mli le, keje ŋmene no keyaa nee. H̄e Mumo le kee, koni amejoo ameh̄e keje amehaomoi aml̄i; shi amenitsumoi le nyieo amesee”. Kpoj. 14:13.

Anyemi juro ni kaneɔ wolo nee, Nyoŋmo aye abua bo ni oke otsui ahā Yesu, ejaake ekee: “Mibi ŋɔɔ otsui ohā mi”. Ebaahā bo tsui ne he tse, ni eke mumo ni hi awo omli. Kaanme otsui foŋ ni lakaa bo le gbe ni ekpla bo ketee gbɛduu mli, ye etaomo nibii gbohii le ahewo, ejaake moni ke ehie foɔ ledientse etsui no le, kwashia ni. Abci 28:26. Shi moni nyieo nilee mli le, aāhere eyiwala. Jee onifeemonii foji le ahe, ni okpete jalenii ahe, ejaake esha deŋ nyooŋwoo le gbele ni, shi Nyoŋ mo dromo keeno ji naano wala ye Kristo Yesu mli.

Oke owala etee ye Nyoŋmo mli, oke hemokoyeli ke suomo amo wiemo ni onu ni yoɔ Yesu Kristo mli le aml̄i waa. Ejaake ole mo no ni ohe oye le, ni oye hewale ye no ake eenȳe ekwe noni otu owo edeŋ le no keyaashi nakai gbi le.

Wajemo ohe ni oda ye mumo ni he tse le no hemokoyeli mli. Solemo ye Mumo Kroŋkroŋ le mli. Hii Nyoŋmo suomo le

mli, ni okwe Yesu ni ji wɔhemɔkeyeli shishijelɔ kɛ naagbelɔ, mantsemɛi Amantɛ ni etsɛŋ ni nebaaba lɛ.

“Shi lɛ, mɔni eyɔɔ hewalɛ ni ekɛabu nyɛhe ni nyɛkatɛɛ, ni ekɛ nyɛ ayadamɔ enumnyam lɛ hiɛ, ni kpa ko bɛ nyɛhe, yɛ mliflimɔ mli lɛ, Nyɔŋmɔ ni ji nilelɔ koome kɛ wɔyiwaherebɔ lɛ, lɛ aŋɔ anumnyam kɛ agbojee, nɔyeli kɛ hegbe fɛɛ ahã, agbɛnɛ kɛ daa Amen”. Yuda 1:24,25.

“Shikpɔŋ ko yɛ ni yɛ fɛo fe gbi
Hemɔkeyeli naa jɛi shɔŋŋ,
Ejaake Tɛɛ lɛ miime, wɔ
Ni esaa hileche eto wɔ.

Wɔbaala yɛ ŋshɔ fɛfɛo lɛ naa,
Mei ni ajɔɔ alalai lɛ.
Wɔsusumai yɛŋ ŋkɔmɔ dɔŋŋ,
Ntsɔidaamɔ bɛ mli; hejɔmɔ sɔŋŋ.

Wɔsɛɛ ŋɔmɔ ni baa
Wɔɔkpe yɛ nakai fɛo ŋshɔ lɛ naa.

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de litterature evangelique financee de dons
Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)